

УДК 341.45:343.974:343.53

Полянська В. С. – аспірант Університету державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

Питання європейського співробітництва в протидії транснаціональній організованій економічній злочинності

Досліджено специфіку співробітництва з питань протидії транснаціональній організованій економічній злочинності в межах регіональних європейських організацій – Ради Європи та Європейського Союзу. Констатовано, що суттєвий внесок у розвиток міжнародного співробітництва з означених питань зробила Рада Європи, членом якої з 1995 року є Україна. Діяльність Ради Європи спрямована на налагодження співробітництва щодо протидії транснаціональній корупції, відмиванню грошей, кіберзлочинності й іншим формам транснаціональної організованої економічної злочинності. Під егідою організації прийнято низку угод, підписаних і ратифікованих Україною. Зазначено, що правовим підґрунтям співробітництва України з ЄС у галузі протидії транснаціональній економічній злочинності є положення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС 2014 року, відповідно до якої сторони співпрацюють у попередженні та боротьбі з незаконним переправленням через державний кордон нелегальних мігрантів, контрабандою товарів, економічними злочинами, зокрема злочинами у сфері оподаткування, корупцією як у приватному, так і в державному секторі, підrobкою документів, кіберзлочинністю шляхом обміну практичним досвідом, інформацією, персоналом, вирішення питань, пов'язаних із захистом свідків та жертв злочинів. Визначено правовий статус, завдання та основні напрями діяльності Європейського поліцейського офісу і Європейської організації з питань юстиції, а також правові підстави співробітництва правоохоронних органів України з цими організаціями. Наголошено на необхідності укладення із зазначеним офісом угоди про оперативне співробітництво та налагодження співпраці з Євроюстом з питань надання правової допомоги, розслідування і кримінального переслідування осіб, які вчиняють транснаціональні економічні злочини. Обґрунтовано, що співробітництво держав у межах Ради Європи та Європейського Союзу є неодмінною умовою успішної протидії транснаціональній організованій злочинності на континенті.

Ключові слова: злочинність; транснаціональна організована злочинність; транснаціональна організована економічна злочинність; міжнародне співробітництво; європейське співробітництво; Європейський поліцейський офіс; Європейська організація з питань юстиції.

Постановка проблеми. Міжнародне співтовариство визнає активізацію глобальної загрози з боку транснаціональної організованої злочинності в усіх її численних виявах. Процеси розмивання політичних кордонів, відкриття економічних ринків, які раніше були закриті або жорстко регулювались державою, створюють умови для виникнення нових, більш небезпечних, форм злочинної діяльності. Злочинність стає дедалі

організованішою та набуває глобального характеру. Злочинні організації створюють корпоративні структури для здійснення протиправної діяльності, залучають висококваліфікованих фахівців і використовують механізми, призначені для отримання та приховування доходів.

Транснаціональна організована злочинність стоїть на заваді сталого соціально-економічного розвитку держав, підриває цілісність соціального, економічного, культурного та політичного устрою.

Передумовою успішної протидії транснаціональній організованій злочинності і ліквідації організацій, що займаються такою діяльністю, є міжнародне співробітництво.

З питань протидії транснаціональній організованій економічній злочинності держави активно взаємодіють як на міжнародному, так і на регіональному рівні, що зумовлено спільністю інтересів та характером відносин між країнами певного регіону. Питання європейського співробітництва розглядають у межах таких організацій, як Рада Європи та Європейський Союз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним засадам міжнародного співробітництва у сфері протидії транснаціональній організованій злочинності присвячено праці О. М. Бандурки, М. Г. Вербенського, В. В. Голіни, В. М. Дрьоміна, Г. П. Жаровської, Н. А. Зелінської, О. В. Козаченко, Г. П. Пожидаєва, О. С. Проневича, І. В. Пшеничного, Е. В. Расюка, Є. Д. Скулиша, Ю. Ю. Сорочика, О. В. Столярського, О. Ю. Шостко та інших учених.

Метою статті є аналіз специфіки співробітництва з питань протидії транснаціональній організованій економічній злочинності в межах регіональних європейських організацій – Ради Європи та Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. Значний внесок у розвиток міжнародного співробітництва з питань протидії транснаціональній економічній злочинності зробила Рада Європи, членом якої Україна стала з 1995 року. Діяльність цієї організації поширюється на такі сфери, як протидія корупції, відмиванню грошей і фінансуванню тероризму, кіберзлочинності й іншим формам транснаціональної організованої злочинності.

Так, на виконання прийнятої в листопаді 1996 року Комітетом Міністрів Ради Європи Програми дій по боротьбі з корупцією підготовлено і 27 січня 1998 року відкрито для підписання Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією, яку Україна ратифікувала 18 жовтня 2006 року [1]. Ця конвенція містить розгорнуті формулювання складів корупційних злочинів і зобов'язує держав-учасниць криміналізувати підкуп іноземних

державних посадових осіб (ст. 2, 3), членів іноземних державних зборів (ст. 5), посадових осіб міжнародних організацій (ст. 9), членів міжнародних парламентських зборів (ст. 10), суддів і посадових осіб міжнародних судів (ст. 11), а також відмивання доходів від злочинів, пов'язаних з корупцією (ст. 13), та правопорушення, що стосуються операцій з рахунками (ст. 14).

До цієї конвенції 15 травня 2003 року прийнято Додатковий протокол, який містить стандарти криміналізації іноземних третейських судів (арбітрів) та іноземних присяжних засідателів [2].

Під егідою Ради Європи укладено Конвенцію про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (Страсбург, 8 листопада 1990 року) [3], що стала правовою базою європейського співробітництва в цій сфері. Зазначену Конвенцію Україна підписала 29 травня 1997 року та ратифікувала 17 грудня 1997 року.

Подальшого розвитку ці питання набули у зв'язку з прийняттям Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму 2005 року (ратифіковано Україною 17 листопада 2010 року) [4].

Розвиток європейського співробітництва у сфері протидії транснаціональній комп'ютерній злочинності пов'язаний з підписанням 23 листопада 2001 року в Будапешті Європейської конвенції про кіберзлочинність, ратифікованої Законом України від 7 вересня 2005 року [5].

У межах Ради Європи прийнято низку інших конвенцій, так чи інакше спрямованих на протидію транснаціональній організованій злочинності у сфері економіки, які Україна підписала та ратифікувала, а саме:

– Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 року (Україна ратифікувала 16 січня 1998 року) [6];

– Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року (Україна ратифікувала 16 січня 1998 року) [7];

– Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах 1972 року (Україна приєдналася до конвенції 22 вересня 1995 року) [8];

– Конвенція про передачу засуджених осіб 1983 року (Україна приєдналась до конвенції 22 вересня 1995 року) [9].

Низку документів щодо протидії транснаціональній організованій злочинності у сфері економіки прийнято в Європейському Союзі (ЄС).

Так, 26 липня 1995 року Рада ЄС прийняла Конвенцію про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств, спрямовану на протидію шахрайським операціям, що заподіюють шкоду бюджету Європейських співтовариств [10]. Надалі конвенцію було доповнено Першим протоколом від 27 вересня 1996 року (криміналізовано пасивну та активну корупцію посадових осіб Європейських співтовариств) і Другим протоколом від 19 червня 1997 року (урегульовано питання відповідальності юридичних осіб, конфіскації та співробітництва між державами-членами і Європейською комісією) [11].

Рада ЄС 26 травня 1997 року прийняла Конвенцію про боротьбу з корупцією серед посадових осіб Європейських співтовариств або посадових осіб держав – членів ЄС.

Питання щодо боротьби з транснаціональною організованою злочинністю відображено в спільному Плані дій Європейського Союзу щодо боротьби з організованою злочинністю 98/733/ЖНА від 21 грудня 1998 року та Угоді про співпрацю у сфері попередження і боротьби з транснаціональною злочинністю (Бухарест, 26 травня 1999 року). Сформульоване в Плані дій ЄС визначення організованої злочинної групи пізніше слугувало підґрунтям Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності [12, с. 168–169].

На протидію корупції в приватному секторі спрямовано Рамкове рішення Ради ЄС 2002/946/ЖНА від 22 липня 2003 року про боротьбу з корупцією в приватному секторі [13].

Директива ЄС 91/308/ЕЕС від 10 червня 1991 року «Про попередження використання фінансових систем з метою відмивання грошей» стала основоположним документом, що надав «Сорока рекомендаціям» FATF юридичної сили в межах ЄС [14]. Згодом ця директива втратила чинність у зв'язку з набуттям чинності Директивою 2005/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів і фінансування тероризму від 26 жовтня 2005 року [15].

Співробітництво між Україною та ЄС у сфері протидії транснаціональній організованій злочинності є досить активним. Воно спочатку ґрунтувалось на Угоді про партнерство і співробітництво, підписаній у Люксембурзі 14 червня 1994 року [16], та здійснювалось на підставі Плану дій ЄС в галузі юстиції та внутрішніх справ, погодженого на IV засіданні Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС 12 грудня 2001 року [17]. Цей план слугував підґрунтям такого співробітництва, але 18 червня 2007 року у м. Люксембурзі Радою з питань

співробітництва Україна – ЄС затверджено оновлений План дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки [18]. Надалі, на засіданні підкомітету № 6 «Юстиція, свобода та безпека» Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС (10 травня 2008 року, м. Київ) було затверджено План-графік його імплементації.

План дій у сфері юстиції, свободи та безпеки та План-графік його імплементації передбачали співробітництво за низкою ключових напрямів правоохоронної сфери, серед іншого, щодо міграції, прикордонного співробітництва, боротьби з організованою злочинністю, тероризмом, відмиванням грошей, зокрема протидію фінансуванню тероризму, незаконного ввезення мігрантів, незаконного переміщення наркотиків та інших заборонених товарів, корупції, підробки документів, правовому співробітництву в кримінальних справах тощо.

Правовим підґрунтям співробітництва України з ЄС у галузі протидії транснаціональній економічній злочинності є також положення третього розділу («Юстиція, свобода та безпека») Угоди про асоціацію між Україною та ЄС 2014 року, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року [19]. Відповідно до ст. 22 Угоди, сторони зобов'язались співпрацювати щодо попередження та протидії незаконним переправленням через державний кордон нелегальних мігрантів, контрабанді товарів, економічним злочинам, зокрема злочинам у сфері оподаткування, корупції як у приватному, так і в державному секторі, підробці документів, кіберзлочинності. Співробітництво передбачає обмін практичним досвідом, інформацією, персоналом, вирішення питань, пов'язаних із захистом свідків і жертв злочинів.

Стаття 20 Угоди передбачає співробітництво між ЄС та Україною з метою запобігання протидії легалізації (відмиванню) коштів і фінансуванню тероризму, а також взаємодію на оперативному рівні та імплементацію стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (FATF).

Згідно зі ст. 24 Угоди, сторони зобов'язались розвивати співробітництво в кримінальних справах, включаючи питання взаємної правової допомоги та екстрадиції.

У літературі зазначено, що особливістю сучасного етапу протидії транснаціональній організованій злочинності є активізація міжвідомчої співпраці правоохоронних і судових органів держав – членів ЄС, утворення спеціальних наднаціональних структур, таких як Європейський поліцейський офіс (Європол), Європейська організація з питань юстиції (Євроюст), а також налагодження зв'язків між ними та державами-членами [20, с. 150].

Європол було створено на основі Маастрихтського договору про Європейський Союз від 7 лютого 1992 року, у якому йшлося про попередження організованої злочинності, тісну співпрацю країн-членів у сфері внутрішніх справ і правосуддя. Упродовж перших років існування Європол мав відносно вільні межі діяльності, з огляду на відсутність правової основи [21, с. 163]. Лише в червні 1995 року Європейська Рада схвалила Конвенцію про заснування Європолу, яка набула чинності 1 жовтня 1998 року. Європол розпочав свою повноцінну роботу з 1 липня 1999 року [20, с. 151; 22, с. 181]. У Конвенцію 1995 року неодноразово вносили зміни, і для спрощення процесу правової регламентації діяльності служби Рада ЄС рішенням від 6 квітня 2009 року заново заснувала Європол як правоохоронну установу, цілком інтегровану в організаційну структуру ЄС [23].

Нині до компетенції Європолу належать питання протидії таким транснаціональним економічним злочинам, як незаконна діяльність із відмивання грошей, незаконний обіг ядерних і радіоактивних матеріалів, організоване розкрадання, незаконна торгівля культурними цінностями, у тому числі предметами антикваріату і творами мистецтва, шахрайство, виготовлення контрафактної та піратської продукції, підробка адміністративних документів і збут підроблених документів, фальшивомонетництво, підробка засобів платежу, комп'ютерна злочинність, корупція, незаконна торгівля видами тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення, незаконна торгівля гормональними засобами й іншими факторами росту.

Компетенція Європолу охоплює зазначені форми злочинності за умов, що вони стосуються двох або більше держав-членів, необхідність у спільних діях яких виникає з огляду на масштаб, тяжкість і наслідки відповідних злочинів.

З-поміж основних функцій Європолу слід виокремити, передусім, зберігання, обробку, аналіз та обмін поліцейською інформацією між відрядженими національними поліцейськими службами до штаб-квартири Європолу офіцерами зв'язку. У сфері протидії транснаціональній організованій злочинності Європол здійснює координацію розслідування діяльності міжнародних організованих злочинних груп. До його функцій також належать оцінка й аналіз криміногенної ситуації на континенті, підтримка національних органів кримінального переслідування (надання технічної підтримки, експертне сприяння).

Водночас Європол позбавлений будь-яких виконавчих функцій, а його персонал не має права здійснювати кримінальне переслідування чи затримувати злочинців [22, с. 186].

Це, передусім, інформаційний центр, банк даних, наданих у спільне користування всім членам Європейського Союзу, а за наявності спільних домовленостей – і третім країнам [24, с. 11].

Діяльність Європолу не обмежується державами – членами ЄС. Співпраця зазначеної організації з іншими державами й установами здійснюється на підставі стратегічних та оперативних угод. Стратегічні угоди дають змогу проводити обмін стратегічною і технічною інформацією та навчання і не передбачають обмін персональними даними. Натомість оперативні угоди уможливають обмін персональними даними між сторонами.

Останніми роками співробітництво Європолу з Україною активізувалося. Правовою основою взаємодії сторін у сфері боротьби з транснаціональною злочинністю є Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про стратегічне співробітництво від 4 грудня 2009 року, ратифікована Законом України від 5 жовтня 2010 року № 2576-VI [25]. Положеннями Угоди на сучасному етапі передбачено обмін інформацією, що не становить державну таємницю, – стратегічною та технічною інформацією про стан і розвиток злочинності, нові форми протидії їй, методи проведення поліцейських розслідувань і криміналістичних експертиз, канали переведення грошових засобів, отриманих злочинним шляхом.

У січні 2011 року в структурі робочого апарату Українського бюро Інтерполу було створено відділ взаємодії з Європолом, на який покладено функції Національного контактного пункту із взаємодії з Європейським поліцейським офісом.

Питання щодо укладення з Європолом угоди про оперативне співробітництво донині перебуває на стадії опрацювання. Укладення такої угоди є нагальною потребою, оскільки надасть можливість Україні не лише здійснювати обмін стратегічною і технічною інформацією з Європолом, як це передбачено чинною угодою, а й безпосередньо брати участь у спільних заходах із розслідування злочинів, обмінюватись оперативними та персональними даними.

Єврюст почав функціонувати в березні 2002 року в Гаазі. До складу цієї організації належать представники держав – членів ЄС, прокурори національних держав, судді високого рангу й офіцери поліції. Головними завданнями Єврюсту є координація діяльності органів національної влади, відповідальних за розслідування злочинів і підтримку обвинувачення та сприяння спрощенню процедури взаємної правової допомоги. До компетенції Єврюсту належать злочини, що становлять предмет діяльності

вказаної організації, а також інші злочини, за умови їх учинення разом зі злочинами першої групи.

Між Україною та Євроюстом угоду про співробітництво було укладено 27 червня 2016 року. Ця угода становить правове підґрунтя для використання Україною можливостей Євроюсту, покликане сприяти реальному підвищенню ефективності співпраці правоохоронних органів України та ЄС у сфері протидії транснаціональній організованій злочинності.

Висновки. Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що співробітництво держав у межах Ради Європи та Європейського Союзу з використанням можливостей Європолу і Євроюсту є важливою передумовою успішної протидії транснаціональній організованій економічній злочинності на континенті.

Подальше адаптування національного законодавства до вимог європейських стандартів, поглиблення співпраці з Радою Європи, Європейським Союзом, окремими європейськими країнами, Європейським поліцейським офісом та Європейською організацією з питань юстиції є запорукою ефективності вказаного процесу.

Перспективними напрямами подальших досліджень є вивчення ключових тенденцій європейського співробітництва в протидії транснаціональній організованій економічній злочинності, а також проблем повноцінної участі нашої держави в цьому процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 47–48. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101. – Назва з екрана.
2. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (ETS 173) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 15 трав. 2005 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_172. – Назва з екрана.
3. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (Страсбург, 8 листоп. 1990 р.) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 8 листоп. 1990 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_029. – Назва з екрана.
4. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 16 трав. 2005 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_948/page. – Назва з екрана.
5. Конвенція про кіберзлочинність [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 23 листоп. 2001 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_575. – Назва з екрана.
6. Європейська конвенція про видачу правопорушників (Париж, 13 груд. 1957 р.) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 13 груд. 1957 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_033. – Назва з екрана.

7. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах (Страсбург, 20 квіт. 1959 р.) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 20 квіт. 1959 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_036. – Назва з екрана.
8. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах (ETS № 73) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 15 трав. 1972 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_008. – Назва з екрана.
9. Конвенція про передачу засуджених осіб (Страсбург, 21 берез. 1983 р.) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 21 берез. 1983 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_025. – Назва з екрана.
10. Конвенція про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств [Електронний ресурс] // Офіційний Вісник Європейських Співтовариств. – 1995. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/file/31880>. – Назва з екрана.
11. Другий протокол до Конвенції про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств [Електронний ресурс] // Офіційний Вісник Європейських Співтовариств. – 1999. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/file/31886.docx>. – Назва з екрана.
12. Шостко О. Ю. Формування спільної європейської політики протидії організованій злочинності [Електронний ресурс] / О. Ю. Шостко // Проблеми законності. – 2007. – Вип. 89. – С. 166–173. – Режим доступу: http://nauka.nlu.edu.ua/download/plaw_downloads/Archive/Pr_zak89.pdf. – Назва з екрана.
13. Рамкове рішення Ради № 2003/568/ПВД про боротьбу з корупцією у приватному секторі (Брюссель, 22 лип. 2003 р.) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 22 лип. 2003 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_945. – Назва з екрана.
14. Директива про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей (91/308/ЄС) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 19 черв. 1991 р. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_148. – Назва з екрана.
15. Директива 2005/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 26 жовт. 2005 р. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_774. – Назва з екрана.
16. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 14 черв. 1994 р. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/998_012. – Назва з екрана.
17. План дій Європейського Союзу в галузі юстиції та внутрішніх справ, погоджений на IV засіданні Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС 12 грудня 2001 р. м. Київ [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 12 груд. 2001 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_494. – Назва з екрана.
18. План дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 18 черв. 2007 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_956. – Назва з екрана.
19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 27 черв. 2014 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011. – Назва з екрана.
20. Столярський О. В. Діяльність Європолу та Євроюсту у протидії транснаціональній організованій злочинності / О. В. Столярський // Розбудова демократичного суспільства після Нюрнберзького трибуналу : матеріали Міжнар. конф. (Одеса, 22–23 жовт. 2010 р.). – Одеса, 2010. – С. 150–158.

21. Сорочик Ю. Ю. Європол: новітні тенденції у протидії організованій злочинності / Ю. О. Сорочик // Південноукраїнський правничий часопис. – 2009. – № 1. – С. 162–164.

22. Проневич О. С. Європол: правові та організаційні засади участі в боротьбі з транснаціональною злочинністю / О. С. Проневич // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2002. – № 3. – С. 179–187.

23. Рішення № 2009/371/ПВД Ради про створення Європейського поліцейського відомства (Європол) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 6 квіт. 2009 р. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a78. – Назва з екрана.

24. Капля О. М. Органи внутрішніх справ України в умовах її інтеграції в Європейський Союз : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. М. Капля. – Київ : КНУВС, 2007. – 20 с.

25. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про стратегічне співробітництво [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 4 груд. 2009 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_954. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Kryminalna konventsiiia pro borotbu z koruptsiieiu (ETS 173) [Criminal convention against corruption (ETS 173)]. (2007). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, Information from the Verkhovna Rada of Ukraine, 47-48*. Retrieved from http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101 [in Ukrainian].

2. Dodatkovyi protokol do Kryminalnoi konventsii pro borotbu z koruptsiieiu (ETS 173): vid 15 trav. 2005 r. [Supplementary Protocol to the Criminal Law Convention on the fight against corruption (ETS 173) from May 15, 2005]. (n.d.). *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_172 [in Ukrainian].

3. Konventsiiia pro vidmyvannia, poshuk, areshht ta konfiskatsiiu dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom (Strasburh, 8 lystop. 1990 r.) [Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime (Strasbourg, 8 November 1990)]. (n.d.). *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_029 [in Ukrainian].

4. Konventsiiia Rady Yevropy pro vidmyvannia, poshuk, areshht ta konfiskatsiiu dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, ta pro finansuvannia teroryzmu: vid 16 trav. 2005 r. [Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism from May 16, 2005]. (n.d.). *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_948/page [in Ukrainian].

5. Konventsiiia pro kiberzlochynnist: vid 23 lystop. 2001. r. [Convention on Cybercrime from November 23, 2001]. (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_575 [in Ukrainian].

6. Yevropeiska konventsiiia pro vydachu pravoporushnykiv (Paryzh, 13 hrud. 1957 r.): vid 13 hrud. 1957 r. [European Convention on the Extradition of Offenders (Paris, December 13, 1957) from December 13, 1957]. (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_033 [in Ukrainian].

7. Yevropeiska konventsiiia pro vzaiemnu dopomohu u kryminalnykh spravakh (Strasburh, 20 kvit. 1959 r.): vid 20 kvit. 1959 r. [European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters (Strasbourg, April 20, 1959) from April 20, 1959]. (n.d.). *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_036 [in Ukrainian].

8. Yevropeiska konventsiiia pro peredachu provadzhenia u kryminalnykh spravakh (ETS No. 73): vid 15 trav. 1972 r. [European Convention on the Transfer of

Proceedings in Criminal Matters (ETS No. 73) from May 15, 1972). (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_008 [in Ukrainian].

9. Konventsiiia pro peredachu zasudzhenykh osib (Strasburh, 21 berez. 1983 r.): vid 21 berez. 1983 r. [Convention on the Transfer of Sentenced Persons (Strasbourg, March 21, 1983) from March 21, 1983]. (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_025 [in Ukrainian].

10. Konventsiiia pro zakhyst finansovykh interesiv Yevropeyskykh spivtovarystv [Convention for the Protection of the Financial Interests of the European Communities]. (1995). *Ofitsiinyi Visnyk Yevropeyskykh Spivtovarystv, Official Journal of the European Communities*. Retrieve from <http://old.minjust.gov.ua/file/31880> [in Ukrainian].

11. Druhyi protokol do Konventsii pro zakhyst finansovykh interesiv Yevropeyskykh spivtovarystv [Second Protocol to the Convention on the Protection of the Financial Interests of the European Communities]. (1999). *Ofitsiinyi Visnyk Yevropeyskykh Spivtovarystv, Official Journal of the European Communities*. Retrieved from <http://old.minjust.gov.ua/file/31886.docx> [in Ukrainian].

12. Shostko, O.Yu. (2007). Formuvannia spilnoi yevropeiskoi polityky protyidii orhanizovani zlochynnosti [Formation of a Common European Policy Against Organized Crime]. *Problemy zakonnosti, Problems of Legality*, 89, 166-173. Retrieved from http://nauka.nlu.edu.ua/download/plaw_downloads/Archive/Pr_zak89.pdf [in Ukrainian].

13. Ramkove rishennia Rady No. 2003/568/PVD pro borotbu z koruptsiieiu u pryvatnomu sektori (Brussels, 22 lyp. 2003 r.): vid 22 lyp. 2003 r. [Council Framework Decision No. 2003/568 / PVD on combating corruption in the private sector (Brussels, July 22, 2003) from July 22, 2003]. (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_945 [in Ukrainian].

14. Dyrektyva pro zapobihannia vykorystanniu finansovoi systemy dlia vidmyvannia hroshei (91/308/YeES): vid 19 cherv. 1991 r. [Directive on the prevention of the use of the financial system for money laundering (91/308 / EEC) from June 19, 1991]. (n.d.). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_148 [in Ukrainian].

15. Dyrektyva 2005/60/YeS Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady pro zapobihannia vykorystanniu finansovoi systemy z metoiu vidmyvannia koshtiv ta finansuvannia teroryzmu: vid 26 zhovt. 2005 r. [Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing from October 26, 2005]. (n.d.). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_774 [in Ukrainian].

16. Uhoda pro partnerstvo i spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu i Yevropeyskymy Spivtovarystvamy ta yikh derzhavamy-chlenamy: vid 14 cherv. 1994 r. [Partnership and Cooperation Agreement between Ukraine and the European Communities and their member states from June 14, 1994]. (n.d.). *zakon0.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/998_012 [in Ukrainian].

17. Plan dii Yevropeiskoho Soiuzu v haluzi yustytzii ta vnutrishnikh sprav, pohodzhenyi na IV zasidanni Komitetu z pytan spivrobitnytstva mizh Ukrainoiu ta YeS 12 hrudnia 2001 r. m. Kyiv: vid 12 hrud. 2001 r. [EU Action Plan on Justice and Home Affairs, agreed at the IVth meeting of the EU-Ukraine Cooperation Committee on December 12, 2001, Kyiv from December, 12 2001]. (n.d.). *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_494 [in Ukrainian].

18. Plan dii Ukraina - YeS u sferi yustytzii, svobody ta bezpeky: vid 18 cherv. 2007 r. [EU-Ukraine Action Plan on Justice, Freedom and Security from

June 18, 2007]. (n.d.). [zakon5.rada.gov.ua](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_956). Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_956 [in Ukrainian].

19. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: vid 27 cherv. 2014 [The Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand: from June 27. 2014 (n.d.). zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011 [in Ukrainian].

20. Stoliarskyi, O.V. (2010). Diialnist Yevropolu ta Yevroiustu u protydii transnatsionalnii orhanizovani zlochynnosti [The activities of Europol and Eurojust in countering transnational organized crime]. *Rozbudova demokratychnoho suspilstva pislia Niumberzkoho trybunalu, Development of a democratic society after the Nuremberg Tribunal*: Proceedings of the International Conference. (pp. 150-158). Odesa [in Ukrainian].

21. Sorochoyk, Yu.Yu. (2009). Yevropol: novitni tendentsii u protydii orhanizovani zlochynnosti [Europol: Recent Trends in Combating Organized Crime]. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys, South Ukrainian Law Journal*, 1, 162-164 [in Ukrainian].

22. Pronevych, O.Ye. (2002). Yevropol: pravovi ta orhanizatsiini zasady uchasti v borotbi z transnatsionalnoiu zlochynnisti [Europol: Legal and organizational principles for participation in the fight against transnational crime]. *Problemy pravoznavstva ta pravoohoronnoi diialnosti, Problems of Law and Law Enforcement*, 3, 179-187 [in Ukrainian].

23. Rishennia No. 2009/371/PVD Rady pro stvorennia Yevropeiskoho politseiskoho vidomstva (Yevropol): vid 6 kvit. 2009 r. [Decision No. 2009/371/JHA of the Council on the establishment of a European Police Office (Europol): from 6 April. 2009]. (n.d.). zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a78 [in Ukrainian].

24. Kaplia, O.M. (2007). Orhany vnutrishnikh sprav Ukrainy v umovakh yii intehratsii v Yevropeiskyi Soiuz [Bodies of internal affairs of Ukraine in conditions of its integration into the European Union]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: KNUVS [in Ukrainian].

25. Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym politseiskym ofisom pro stratehichne spivrobitnytstvo: vid 4 hrud. 2009 r. [Agreement between Ukraine and the European Police Office on Strategic Cooperation from December 4, 2009]. (n.d.). zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_954 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 14.05.2018

Polianska V. – Postgraduate Student of the University of the State Fiscal Service of Ukraine, Irpin, Ukraine

The Issue of European Cooperation in Countering Transnational Organized Economic Crime

The specificity of cooperation on combating transnational organized economic crime within the framework of regional European organizations – the Council of Europe and the European Union – has been researched. It was stated that the Council of Europe made a significant contribution to the development of international cooperation on specified issues, a member of which since 1995 is Ukraine. The work of the Council of Europe is aimed at establishing cooperation in combating transnational corruption, money laundering, cybercrime and other forms of transnational organized crime. Under the auspices of the organization, a number of agreements were signed and ratified by Ukraine. It is noted that the legal basis for cooperation between Ukraine and the EU in the field of combating transnational economic crime is the provisions of the Association Agreement between Ukraine and the EU in 2014, according to which the parties cooperate in the prevention and struggle against illegal smuggling across the state border of illegal migrants, smuggling of goods, economic crimes, including tax crimes, corruption in the private and public sector, forgery of documents, cyber crime through the exchange of practical experience, information, personnel, resolution of issues, related to the protection of witnesses and victims of crime. The legal status, tasks and main directions of activity of the European Police Office and European Organization are determined on issues of justice, as well as the legal basis for cooperation between law enforcement agencies of Ukraine and these organizations. The necessity of concluding is emphasized with the designated office of the agreement on operative cooperation and establishment of cooperation with Eurojust on issues of legal assistance, investigation and prosecution of persons engaged in transnational economic crimes. It is substantiated that the cooperation of the states within the Council of Europe and the European Union are a prerequisite for a successful counteraction to transnational organized crime on the continent.

Keywords: crime; transnational organized crime; transnational organized economic crime; international cooperation; European cooperation; European Police Office; European Organization for Justice.